

- 2) Afgifterne paa Spirituosa skal sættes betydelig op,
- 3) Toldbeskyttelsen bør ikke nedsættes videre end at Industrien kan bestaa,
- 4) Skibsafgiften bør helt ophæves,
- 5) Der bør stræbes henimod en saadan Tilnærmelse mellem de tre nordiske Rigers Toldforhold, at Omsætningen mellem dem derved lettes.

At der saaledes fra tre modsatte Sider, fra Handelen, fra Industrien og nu fra det af Landhusholdningsselskabet nedsatte Udvalg, er fremkommen Udtalelser om, at man er enig om Grundprinciperne for en Toldreform, giver et fornyet Haab om, at det vil lykkes at gennemføre denne saa vigtige Sag, og det er tillige en Bestyrkelse af den gamle Sætning, at ret beseet, er der Harmoni mellem de forskellige Samfundsklassers Interesser.

Hertil knyttede sig følgende Diskussion:

Landstingsmand Breinholdt. Det glædede Taleren i Landhusholdningsselskabets Betænkning af finde den Betragtning fremsat, at »af vore frugtbare Jorder er den Velstand voxet frem, som har bredt sig over vort Land, og paa vort Landbrugs Trivsel beroer det, om Danmarks økonomiske Fremtid skal blive lys og klar. Vor økonomiske Lovgivning maa da først og fremmest have Landbrugets Tarv for Øje, og specielt maa da ogsaa vor Lovgivning arbejde hen til, at Danmarks Landbrugsfrembringelser paa den fordelagtigste Maade kunne ombyttes med de Varer og Fornødenheder, som vi maa skaffe os fra fremmede Lande«. — Denne Udtalelse forekom Taleren fuldstændig at træffe Sømmet paa Hovedet. Han kunde imidlertid have ønsket, at der forud var gaaet en Betragtning af Forholdet mellem de direkte og de indirekte Skatter, thi det kunde jo ikke nægtes, at Principstridighederne paa dette Omraade ville faa en meget betydelig Indflydelse paa denne Sags endelige Afgjørelse. En anden Bemærkning i Betænkningen, som Taleren lagde ikke ringe Vægt paa, var den, at Staten som Hovedprincip ikke bør beskatte Arbejdernes Livsfornødenheder, og hvis den er nødsaget dertil, da,

saa vidt praktiske Hensyn overhovedet ville tillade det, gjen- nem en Værditold.

Det forekom imidlertid Taleren, at de Grundsætninger, der syntes at have været de ledende for Udvalget, ikke havde faaet et saadant Udslag i den anden Del af Betænkningen, som man kunde have Grund til at vente, uden at han dog hermed forbandt den Mening, at de skulde have givet sig Udslag i et Forslag om Indførelsen af en Korn-, Kvæg- eller Exporttold. Samtidig med, at der gennem Betænkningen gaaer ligesom en officiel Overstrøm, som fremhæver Landbrugets Betydning, gaaer der ogsaa en Understrøm, der griber Toldreformen ligesom et Stykke Drivtømmer og fører den tilbage til det oprindelige Udgangspunkt, saaledes at man i Grunden kommer til at staa ganske paa det samme Standpunkt som det, hvorpaa man nu befinder sig, blot med enkelte, ja endogsaa meget faa Modifikationer; og at disse Modifikationer ikke ville blive af meget stor Betydning, faaer man allerede i den første Del af Betænkningen en Antydning af, idet det der hedder: »Landbruget maa altsaa ønske en Toldreform, der først og fremmest tager Hensyn til dets Interesser, medens den paa den anden Side dog ogsaa bør tage et fornuftigt Hensyn til Haandværkets, Industriens og Handelens Krav osv.«¹⁾ Resultatet, man i det Hele kommer til, er, at man »modererer hist og regulerer her«, men i det Hele vil man lige over for Beskyttelsessystemet staa paa samme Standpunkt som nu. Man kan herom sige ligesom Per Gynt: Frem og tilbage er lige langt, og ud og ind er lige trangt. Det var en overdreven Samvittighedsfuldhed for at træde andre Interesser for nær, der havde bevæget Udvalget til at indtage et saadant Standpunkt. Taleren kunde ikke faa Øje paa, at Landbrugets Interesser overhovedet kunne forenes med den Beskyttelse, der ydes Storindustrien. Hos os mangle alle naturlige Betingelser for en Storindustri, og seet fra et national-

¹⁾ Taleren oplæste af Tidsskr. for Landøkonomi 1887, Side 509, L. 18 f. o. og hele Stykket ud, — men med Forbigaaelse af nogle faa Linier, som senere i Diskussionen bleve fremdragne.

økonomisk Standpunkt er det derfor i og for sig en ganske overordentlig Ulempe, at man binder Kapital og Kræfter til Foretagender, der ere saa usunde, at de den Dag, man tager Beskyttelsen fra dem, ramle sammen. At Landbruget maatte betale en klækkelig Skat til Storindustrien, betragtede Taleren imidlertid som den mindste Ulempe. Der var en anden, som var langt større. I Betænkningen udtales det, at Landbruget ikke i sig bærer Evne til at kunne udvikle sig saa hurtig som Folkeformerelsen, og man behøver derfor Industrien som et Afløb for det Overshud af Arbejdskraft, Landbruget producerer, hvis vi ikke skulle basere vor Existens paa en stadig og stærk Udvandring, men denne Betragtning hviler paa en Fejltagelse. Udvandringen er ikke bleven og vil ikke blive standset formedelst Tilstedeværelsen af en toldbeskyttet Industri; denne Afløbskilde vil altid blive benyttet, hvad enten vi have toldbeskyttet Industri eller ikke, og den er efter Talerens Formening fuldstændig tilstrækkelig til at absorbere det Overskud af Arbejdskraft, Landbruget producerer. Hvis der virkelig i Landbruget var et Overskud af Arbejdskraft, som maatte søge andre Steder hen for overhovedet at finde Beskæftigelse, maatte dog den naturlige Følge deraf være, at man i Landbruget fik baade en bedre og billigere Arbejdskraft, end man havde før Øjeblikket; men det var jo ikke Tilfældet. Gjennemgaaende kunde man vistnok sige, at Folkeholdets Dyrhed og andre til Folkeholdet knyttede Omstændigheder var en af de Ulemper, der Aar for Aar gjorde sig stærkere og stærkere gjældende i Landbruget. For Taleren stod det saaledes, at al den Arbejdskraft, som vor Industri absorbere, leverede Landbruget ikke som et Overskud dertil, men Industrien drager Landbrugets bedste hjemmevante Arbejdskraft til sig, og Landbruget maa da erstatte denne Arbejdskraft ved Indforskrivning af fremmede Arbejdere, f. Ex. Svenskere, der som oftest ere vragede i deres Hjemland. For Taleren laa deri et Bevis for, at vi ikke have et Overskud af Arbejdskraft, der er større end det, som den stadige Udvandring fuldkommen godt kan absorbere. I Betænkningen hed-

der det, at den danske Stat fornuftigvis maa sige: »Landets Hovedkraft i Konkurrencen og Udvexlingen med fremmede Lande ligger i dets Landbrug o.s.v.«¹⁾. Udvalget lægger alt-saa ogsaa overordentlig Vægt paa det Punkt, Taleren havde tilladt sig at fremdrage, og han kunde derfor ikke forstaa, hvorledes denne Udtalelse, som han fuldt ud kunde slutte sig til, ret vel vil kunne forenes med Bibeholdelsen af en Beskyttelse for Industrien, der omtrent vil blive som nu, kun hist og her modereret og omreguleret, og navnlig var det vanskeligt at se, hvorledes den fremhævede Sætning, at »Livsvilkaarene for Arbejderne blive saa billige som muligt«, skulde ske Fyldest ad den Vej. En af de vigtigste Udgifter, Arbejderen har for sig selv og Familie er til Klæder, men nu er det saa, at en meget stor Del af vor textile Industri arbejder under en Beskyttelse, der hovedsagelig rammer Arbejderen, idet Beskyttelsen navnlig er stor paa de vægtige Stoffer, som Arbejderen bruger, og det forekom derfor Taleren, at Udvalget paa dette Punkt var i Modstrid med sig selv. Udvalgets Ønske om en forhøjet Alkoholbeskatning og Indførelsen af en Ølskat kunde Taleren slutte sig til, men der vilde løbe meget Vand til Havs, inden det Ønske blev opfyldt.

Direktør Schmidt spurgte, om det var Udvalgets Tanke, at der skulde arbejdes hen til en fuldt ud gennemført skandinavisk Toldunion, eller om det kun var for enkelte Artiklers Vedkommende, at der skulde være Tale om en saadan. Foreløbig kunde der vel egentlig kun blive Tale om det sidste, men jo større Tilslutningen var, jo mere vilde ogsaa Afsætningsfelterne udvides. I Tilfælde af Sammenslutning mellem Landene var det muligt, at en Toldreform i disse vilde komme til at gaa i en noget anden Retning, end naar hvert Land stod for sig.

Grosserer Muus. Udvalget havde bortvist Tanken om Indførelsen af en almindelig Korntold, men havde derimod gjenoptaget Tanken om Indførelsen af Told paa Majs for derigjennem at fordyre Brændevinen og beskytte Landbruget, idet

¹⁾ Se T. f. L. Side 508, 8 L. f. n.

det antoges, at man ved at vanskeliggjøre Anvendelsen af Majs til Brændevin vil henvise Brændevinsbrænderne til at benytte de her i Landet avlede simple Kornsorter. Denne Anskuelse hviler paa en Misforstaaelse. Vel kan man ved en Told paa Majs, det vil da sige en meget høj Told, stoppe Indførselen af Majs, men Følgen deraf vil blive, at Brændevinsbrænderne ville blive nødte til at bruge russisk Hvede, og Landbruget vil altsaa ikke opnaa noget ved en Majstold.

Capitain la Cour. Majstolden er væsentlig foreslaaet indført, fordi der fra Kornhandlernes Side er fremhævet, hvilke store Vanskeligheder de ofte i de senere Aar have havt ved at finde Afsætning for mindre vel høstede Kornvarer formedelst den overhaandtagende Indførsel af Majs. — Udvalgets Stilling lige over for Spørgsmaalet om en Toldunion fremgik vistnok tydeligt af Betænkningen. Det var jo klart, at dette Spørgsmaal var saa stort, saa omfattende og saa vanskeligt, at det i det Hele taget vilde have været ejendommeligt og næppe ganske rigtigt, om Udvalget havde udtalt sig meget stærkt derom. Naar Udvalget derfor havde indskrænket sig til at henpege paa, at der var flere svenske og norske Varer, paa hvilke man af andre Hensyn kunde ønske en Toldreduktion ved deres Indførsel her i Landet og til Erstatning derfor ventelig vilde kunne paaregne Imødekommen fra Sverrigs og Norges Side, saa var dette kun skeet for derved at antyde et Middel, hvorigjennem man mente, at en Toldoverenskomst i hvert Fald kunde indledes. — Taleren maatte meget beklage, at Hr. Breinholt ikke havde oplæst de tre Linier¹, som stode mellem de to Parter af det andet Stykke, som han oplæste, thi naar de to af Hr. Breinholt oplæste Stykker forbindes med de nævnte Linier, vil det ikke kunne siges, at der i Betænkningen stilles Fordring om en Forhøjelse af Beskyttelsen for Industrien eller blot om en »Regulering snart hist, snart her«. Man har tvertimod i Betænkningen udtalt temmelig bestemt, at Landbruget finder det berettiget, at den Beskyt-

¹) T. f. L. Side 509, 5. 4. 3. og 2. Linje f. n.

telse, som Industrien hidtil har levet under, ikke fortsættes i samme Omfang som hidtil, men at den bliver modereret, og Taleren troede, at Hr. Breinholt kunde slutte sig hertil. Paa et andet Punkt var der derimod, det skulde Taleren vilig indrømme, Uoverensstemmelse mellem hans og Hr. Breinholt's Anskuelser. Naar Hr. Breinholt antager, at det Overskud i Landbefolkningen, som under almindelige Forhold vil komme frem, og som omtrent beløber sig til 1 pCt. aarlig, vil kunne finde tilstrækkeligt Aflob gennem den almindelige Udvandring, ja han næsten ønsker en saadan, da vil Taleren lige her overfor udtale, at han langt hellere seer, at den overskydende Del af Befolkningen kan finde Anvendelse herhjemme i vore egne Byer ved Haandværk og Industri, selv om disse Virksomheder skulle leve en Tid endnu under en — Taleren vilde gjentage det — moderat Toldbeskyttelse. Taleren antager nemlig, at det vil være formaalstjenligere for Samfundet i dets Helhed; thi en Export fra Danmark af mange Tusinde Mennesker aarlig kan ikke finde Sted uden et betydeligt Tab af Samfundskræfter. Erfaringer fra andre Lande vise tilstrækkelig Berettigelsen af den i Udvalgets Betænkning fremhævede Sætning, at Landbrugets Bæreevne ikke under normale Forhold kan udvikle sig saa hurtig som Folkemængden tiltager; men en Neutralisering af Folkeformerelsen gennem en Udvandring maa betragtes som en meget alvorlig Sag, naar man ikke som England har store Kolonier, hvortil man kan lade sine Brødre og Søstre udvandre, og hvor de komme til at leve i det samme Rige, under den samme Fane, under det samme Sprog og i den samme Kirke.

Landthingsmand Breinholt er, efter at have hørt Capt. la Cours Udtalelse angaaende den foreslaaede Moderation og Omregulering af Toldbeskyttelsen, i nærmere Overensstemmelse med Udvalget angaaende dette Punkt, men derimod ikke med Hensyn til den Maade, hvorpaa det Overskud af Arbejdskraft, som Landbruget producerer, bør anbringes; thi hvilken Stilling erholder Arbejderen i Fabrikvirksomheden? De maa arbejde i smudsige Lokaler, ere overladte udenfor Arbejdstiden til sig selv, blive ved Samliv med fremmede Elementer pris-

givne for anarkisk og socialistisk Paavirkning og ved mangfoldige Lejligheder udsatte for den bitreste Nød. Og naar nu disse Folk tilsidst ere udslidte, hvorledes er da deres Stilling? De vende demoraliserede tilbage til deres gamle Hjemstavn og fylde Fattighusene og bidrage derved til at forhøje de kommunale Udgifter. Det var det Syn, Taleren havde paa Sagen, og hvorfor han var mod at lade Overskudsbeholdningen finde Anvendelse i en Fabrikvirksomhed, som i dyre Domme maa opretholdes ved Skatter. Hellere maatte man lade Folkene udvandre og i fremmede Lande stifte et selvstændigt Hjem. Man saa dog undertiden Udvandrere vende formuende tilbage, men hvor mangen Fabrikarbejder vender tilbage til sin Hjemstavn med en erhvervet Formue? — Med Hensyn til Ostetolden, som Taleren før glemte at omtale, vilde han bemærke, at han kunde ikke indse, at der kunde være noget i Vejen for at dele den i forskjellige Positioner: mager Ost, fed Ost, Luxusost. Udvalget har foreslaaet en Deling for Majsens Vedkommende, og i vor nugældende Toldlov kjende vi den for Sukkerets Vedkommende. Da det imidlertid var angivet i Betænkningen, at det vilde være ligegyldigt for Befolkningen, om Ostetolden forhøjedes, forekom det Taleren at være det rigtigste, om Landbruget, der saa godt som ingen Beskyttelse nyder, frigjorde sig for denne Beskyttelse paa Ost, som i Virkeligheden ikke nytter noget. — Med Hensyn til Skibsafgiften kunde Taleren ikke slutte sig til Betænkningen. Efter at den Del af Skibsafgiften, der rammer Landbruget haardest, nemlig Skibsafgiften for Udgaende, er ophævet, finder Taleren ikke, at der virkelig er nogen Grund til en fuldstændig Ophævelse af denne Afgift. Det Spørgsmaal burde lægges hen, da det mulig kunde faa sin Betydning ved Afslutning af Handelstraktater, og forøvrigt vil Afgiftens Ophævelse i de fleste Tilfælde ikke komme Forbrugerne af de indførte Varer tilgode. For Foder- og Gjødningsstofferne Vedkommende, hvoraf der i Landbruget bruges store Masser, spiller Afgiften, højest $\frac{1}{60}$ Øre pr. Pund, ikke nogen Rolle. Et Kreatur optager ikke saa ganske lille Plads i Skibsrummet, og den Skibsafgift, som derfor kan falde paa et Kreatur, er ikke saa ganske

lille, — men have Dampskibsselskaberne nu, efterat Skibsafgiften for Udgaende er ophævet, nedsat deres Kreaturfragter?

Capt. la Cour. I Betænkningen har man selvfølgelig ikke kunnet angive, hvor meget man ønsker Toldbeskyttelsen for Industrien modereret, men at man her har tænkt sig, at det skulde ske med et ikke uvæsentlig Beløb vil fremgaa deraf, at man med Hensyn til Maskiner og Redskaber — det eneste Punkt, hvorpaa Udvalget har havt Lejlighed til at antyde noget i saa Henseende — har foreslaaet Tolden nedsat til det Halve af den nuværende. Hvad dernæst det Spørgsmaal angaaer, om man skal foretrække Udvandring frem for Fabrikarbejde, da vilde Taleren ikke følge Hr. Breinholt i hans Skildring af Fabrikarbejdernes Tilstand sammenlignet med Udvandrerne, thi der vil ogsaa for den sidstes Vedkommende kunne fremdrages meget sørgelige Billeder. Men derimod maa han bestemt fremhæve, at Udvalgets Betænkning tydelig nok viser, at det ikke er den Art Fabrikvirksomhed, Hr. Breinholt her fremdrager, der har foranlediget det Standpunkt, Udvalget indtager overfor Haandværk og Industri; thi Udvalget har nemlig, som Enhver, der læser Beretningen, ikke vil kunne overse, bestemt henpeget paa, hvilke Industrigrene det fortrinsvis maatte anse for ønskeligt, at den overskydende Del af Landbefolkningen anbringes ved, idet det Side 507 udtrykkelig udtales: »Som Forholdene have udviklet sig, er der faktisk en stærk Solidaritet mellem Landbruget og en Del af Landets øvrige Erhverv, og det ikke blot af ovennævnte Grund, men ogsaa fordi det vil være af den største Betydning for Landbruget, at det i de andre Erhverv — saa at sige lige udenfor sin Dør — har velhavende Forbrugere, der kunne og ville betale dets Produkter med ordentlige Priser, overhovedet fordi det indenlandske Marked altid er og vil være det vigtigste for Landbruget, det hvortil den fremmede (oversøiske) Konkurrence vil have længst at føre sine Produkter, og hvor dens Virkninger ville være mindst følelige. Som de Erhverv, i hvis Fremgang og Udvikling Landbruget har den største Interesse, kan dels nævnes de almindelige Haandværk, der ved deres Talrigbed og Betydning have et vist Krav paa at be-

skyttes mod Konkurrence fra billigere producerende Lande, og dels enhver Industri, der gaaer ud paa en Forædling af Landbrugets Raamateriale (Mølle- og Sukkerindustrien, Øl- og Brændevinsproduktionen osv.)¹. Denne Udtalelse synes tydelig at vise, at Udvalget ikke har ønsket Toldbeskyttelse for den store og kunstig fremavlede Industri og de dertil knyttede usunde Fabrikker.

Professor Falbe-Hansen havde kun faa Bemærkninger at gjøre, da Capt. la Cour allerede havde svaret paa de fleste af de Indvendinger, der ere fremkomne. — Hvad angik Hr. Schmidts Forespørgsel om, hvorledes man tænkte sig Forholdet til Norge og Sverrig ordnet, da maatte det utvivlsomt antages, at det heldigste for det danske Landbrug vilde være, om der kunde opnaaes en Toldunion med disse Lande, men det var vistnok meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at opnaa under de nuværende Forhold. Derimod kunde det maaske være muligt at faa Mellemrigsloven mellem Norge og Sverrig udvidet til ogsaa at omfatte Danmark, og derved vilde ikke saa lidt være vundet; mulig var det ogsaa, at man gjennem en Handelstraktat kunde opnaa større Ensartethed mellem de tre Rigers Toldlovgivning, saa at man ikke her behøvede at frygte for, at vore Interesser skulde blive forstyrrede ved en eventuel Toldreform i Sverrig, hvor det jo flere Gange har været paa Tale at indføre en Korntold. Vare de indbyrdes Forhold mellem Danmark, Norge og Sverrig fastbundne ved en Traktat, stod man her med større Ro over for Fremtiden. — Den Anskuelse, som Capt. la Cour havde gjort gjældende lige over for Hr. Breinholt, stemmede med Talerens, som var, at Toldbeskyttelsen, som der stod fremhævet i Betænkningen, burde ikke alene omreguleres, men ogsaa modereres; de Steder i Betænkningen, hvor Toldsatser omtales, lyde altid paa Nedsættelser og det Nedsættelser, som nogenlunde svare til, hvad Landstinget har vedtaget ved dets Behandling af Sagen, og da Hr. Breinholt, saa vidt Taleren mindedes, var gaaet med til disse Nedsættelser, var der, saa troede Taleren,

¹) Side 507, 13 Linie f. o. ff.

i Virkeligheden ingen Uoverensstemmelse mellem, hvad Udvalget havde tænkt sig ved sin Affattelse af de paagjældende Steder i Betænkningen, og hvad Hr. Breinholt ønsker. — At dele Ostetolden i flere Positioner er vistnok praktisk umuligt og desuden ogsaa unødvendigt. — Hvad angaaer Skibsafgiften, som indbringer ca. 600,000 Kr. aarlig, da maa det antages, at den i de fleste Tilfælde hviler paa Varerne og fordyrer dem. Ganske vist bliver Afgiften for mange Varers Vedkommende kun et ringe Beløb, men ved adskillige Varer kan den løbe op til noget betydeligt, saasom ved Træ, Jærn og Kul. Af Træ er Landbruget den største Forbruger, og af Kul voxer Landbrugets Konsum Aar for Aar, og man vil derfor, naar man vil opgjøre, hvor stor en Del af disse 600,000 Kr. Landbruget betaler, vistnok finde, at den er ikke saa ganske lille; men dertil kommer endnu, at Skibsafgiften er en af de største Hindringer for Skibsfartens fulde og frie Udvikling her i Landet. Intet er mere fordærveligt end at genere Kunderne, men desuagtet have vi slaaet en Bom for vore Havne, hvoraf den vigtigste ligger ved en stor international Landevej. Som Kompensationsspørgsmaal troede Taleren ikke, at denne Afgift spillede nogen stor Rolle. Vi have i mange Tider haft en traktatmæssig Ret til at fordre, at Frankrig skal nedsætte sine Skibsafgifter, men det er umuligt at gjøre denne Ret gjældende. I internationale Forhold er Magten det afgjørende, og vi ere de smaa. — Hvad Arbejderspørgsmaalet angik troede Taleren, at Hr. Breinholt skildrede Arbejderens Tilstand i vore Fabriker altfor mørk; og naar det seer ud til, at Arbejderen har det bedre paa Landet end i Byen, hvorfor strømme Arbejderne da ind til Byerne? De maa da selv synes, at Livet i Byerne bedst svare til deres Ønsker, og de ere dog vel de bedste Dommere i denne Sag. Hvad Taleren vilde hævde var, at skal Landbruget naa frem til større Højde, skulle Ejendommene stige betydelig, da er det gjennem en Udvikling af Industrien, hvorom man kan overbevise sig ved at se hen til andre Lande. — Hvad endelig angik Udgiften til at kunne faa gennemført en Forhøjelse af Afgiften paa Spirituosa, da troede Taleren ikke, at den var saa ringe, som

Hr. Breinholt mente. Den »stille Magt« vilde voxe op og tilsidst tvinge igjennem, at der tages Foranstaltninger mod det overhaandtagende Drikkeri.

Redaktør Uldall vilde spørge Udvalget, om det, naar det tilraader Told paa de tidlige Produkter af Havesager, da er skeet i Henhold til en lige saa indgaaende Drøftelse som den, der er bleven de øvrige Afsnit i Betænkningen tildelt, eller om Udvalget har ment, at dette Omraade laa lidt fjærnt fra den Opgave, der var stillet det, og derfor kun ganske i Almindelighed har udtalt, at det antager, at det muligvis vilde være heldigt, om der blev paalagt en Told. Naar Taleren stillede dette Spørgsmaal, var det, fordi Udvalget i sin Betænkning henviste til de Resolutioner og Andragender, som af Gartnerne vare indgivne om denne Sag.

Landstingsmand Breinholt. Den ærede Foredragsholder omtalte Skibsafgiften paa en saadan Maade, at de, der ikke kjende videre dertil, maa tro, at denne Afgift er noget enestaaende for os, hvad den jo ikke er; den har kun paa de forskjellige Steder forskjellige Navne. Vor Skibsafgift er en Fyr- og Vagerafgift, og vi udgive til Fyr- og Vagervæsenet og i det Hele taget i Søfartens Interesse mere end det dobbelte af, hvad vi faa ind. Det vilde være karakteristisk om Danmark skulde være det Land, der gik i Spidsen for en Reform paa dette Omraade og ophævede Skibsafgiften, medens man i andre Lande som f. Ex. Frankrig Aar for Aar forhøjer denne Afgift. Naar Professor Falbe-Halsen udtalte, at det, at Landbefolkningen søgte til Byerne, maatte være et Bevis for, at den befandt sig vel der, eftersom den vistnok ellers ikke vilde gjøre det, da maatte Taleren hertil svare, at det jo ganske vist er saa, at Frihed for Tilsyn og meget andet drager Landbefolkningen til Byerne, men om Ungdommen er den bedste Dommer i denne Sag, er tvivlsomt. Naar Alderdommen kommer, hvorledes ere disse Folk da stillede? Derpaa tænker den nuværende Ungdom desværre altfor lidt. Og naar det udtales: Lad os blot blive et Industriland, thi i Industrilandene befinder Landbruget sig glimrende, da vilde Taleren hertil svare: Ja, Gud give det var sandt! Men saa han hen til England og Belgien, som vare Industrilande,

talte Erfaringen ikke herfor. Netop i de store Industrilande er Landbruget trykket, og Trykket har været dør langt tidligere, end det kom til os. Taleren tvivlede ikke om, at mange af de tilstedeværende og særlig den ene af de tilstedeværende Præsidenter, som havde en grundig Erfaring i disse Spørgsmaal, vilde bekræfte, at Landbrugets Stilling langt fra er mere glimrende i de mest udviklede Industrilande end hos os, hvor Industrien endnu ikke har naaet en særlig Højde, men hvor der gjøres alt muligt for at faa den bragt i Vejret.

Konferentsraad Tesdorpf kunde for sit eget Vedkommende mere slutte sig til Professor Falbe-Hansen end til Landstingsmand Breinholt. Vi trænge til en Industri, som maa være sund og naturlig, og som maa kunne beskæftige en væsentlig Del af vor Befolkning, saaledes at vi ikke behøve at henvise dem til at søge Erhverv i de fremmede Lande hinsides Havet. Danmark med sine 3000 Mennesker paa Kvadratmilen maa godt selv kunne underholde sine Børn uden at behøve at frygte en tiltagende Armod. At der i Belgien med sine 10,000 Mennesker paa Kvadratmilen og med de engelske Fordringer til Livet, kan opstaa Nød og Elendighed i Industriegnene, kan ikke undre. Hvad England angaaer, da er det jo en bekjendt Sag, at dets Agerbrug ikke befinder sig i Fremgang, uagtet det har Markedet inden for sine egne Grænser; men Grunden hertil er, at Englands Agerbrug gennem mange Aar udelukkende har støttet sig til den praktiske Erfaring og ikke som vi har taget Theorien med til Hjælp. Men fordi der hersker Nød i disse Lande, som ere Industrilande, frygtede Taleren dog ikke derfor en Udvikling af vor Industri; han vilde tvertimod ligesom Professor Falbe-Hansen glæde sig over dens Udvikling. Udvalgets Standpunkt i Toldsagen havde været at søge Landbrugets Interesser fremmede uden at trykke Industri, Handel og Skibsfart, saaledes at alle disse Erhvervsgrene kunde ernære Landets Børn og føre til Fremgang og Velstand paa alle Omraader. Landbruget kræver ikke Beskyttelse, hverken med Hensyn til Korn eller Husdyravlen, hvad ogsaa vilde være ubetimeligt og urigtigt, eftersom Danmark er et exporterende Land. Kun Majs ønsker man beskattet og det rundeligt, for at der ad den Vej

kan ydes en Haandsrækning til mange Egne her i Landet, som paa deres magre Jorder ikke ere i Stand til at kunne tilvejebringe en Handelsvare af deres Korn, men hvis Produkter ere fortræffelig skikkede til Brænderibrug. Ikke faa Brænderiejere have sagt: Læg Told paa Majs, og vi skulle snart gaa over til at brænde Landets tarvelige Korn. — Hvad Havesager angaaer, da byde vore Producenter heraf en stærk Konkurrance ved den Overflod af saadanne Sager, som tilføres fra sydligere, varmere og gunstigere stillede Egne, og der kan derfor efter Udvalgets temmelig omhyggelige Drøftelse og derigjennem vundne Formening være Grund til at støtte den indenlandske Produktion paa en vis Tid af Aaret. Men man har iøvrigt i dette Punkt handlet i Overensstemmelse med Gartnernes egne Udtalelser og Andragender.

Forstdocent Prytz spurgte Udvalget, om det havde betragtet Skovbruget som staaende Industrien eller Landbruget nærmest.

Konferentsraad Tesdorpf, Udvalget havde været noget vanskelig stillet lige over for Skovbruget. Saa man hen til Ønskeligheden af at opnaa en Toldunion med Norge og Sverrig, vilde man ved en Told paa Tømmer, komme til at karambolere med disse Landes Hovedproduktion; og saa man hen til Ønskeligheden af at faa de Strækninger af vort Land, som kun egne sig for Trækultur, beplantede, vilde en Toldbeskyttelse være nødvendig.

Grosserer Muus. Netop de Egne, der producere daarligt Korn, ere dem, der indføre mest Foderkorn, og derfor ville de, selv om der indføres en Majstold, ikke have noget Korn tilovers til Brænderibrug, og i hvert Tilfælde vil den Pris, der kan betales for vort Korn til Brænderibrug, blive mindre end den Pris, hvortil Landmanden kan købe Korn til Opfodring.

Præsidenten (Fjord) takkede Professor Falbe-Hansen for hans Foredrag. Hensigten med Udvalgets Nedsættelse havde været at faa Toldspørgsmaalet, seet fra Landbrugets Side, sat under Debat, og Taleren troede, at det Arbejde, Udvalget havde fremlagt, dannede et godt Grundlag i saa Henseende.
